

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Dens referanse
2010009890

Vår referanse
2010/02930-13 008

Dato
11.02.2011

Høring - utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnskadelig kriminalitet

Vi viser til departementets høringsbrev av 22. oktober 2010 med høringsfrist 1. februar 2011. Departementet har senere gitt utsatt høringsfrist til 14. februar 2011.

Høringsbrevet med vedlegg har vært sendt samtlige politidistrikter til uttalelse. Det har kommet innspill fra til sammen syv distrikter; politimestrene i Agder, Asker og Bærum, Hordaland (sendt direkte til departementet), Rogaland, Gudbrandsdal, Troms og Oslo. Samtlige uttalelser følger som vedlegg til dette brev.

Så vel direktoratet som de politidistrikter som har avgitt uttalelse ser et åpenbart behov for virkemidler som kan beskytte samfunnet mot gjentatte og plagsomme straffbare handlinger utført av utilregnelige. Alle politidistrikter peker i sine uttalelser på at de har en eller flere personer som faller innenfor den kategori lovbrøtere som ikke kan straffes for sine ofte svært plagsomme og gjentatte lovbrudd.

Vi vil i det følgende kommentere enkelte av punktene i høringsbrevet.

Pkt 2 Gjeldende rett

I høringsbrevet er det innledningsvis vist til at det norske prinsippet om at personer som på handlingstiden var psykotiske eller bevisstløse ikke kan straffes, bygger på det medisinske prinsipp, og at straffbare handlinger derfor blir straffrie uavhengig av sammenheng mellom sykdommen og den straffbare handling.

Oslo politidistrikt skriver om dette:

”Denne, nærmest særnorske, straffefritaksbestemmelsen innebærer at strafferettslig utilregnelighet (straffrihet) utelukkende er avhengig av diagnosen og sykdomsgraden av en psykose. Det innebærer derfor intet krav til en årsakssammenheng mellom tilstanden og den straffbare handlingen. Begrunnelsen for det medisinske prinsipp har vært at så vidt markerte psykiske avvik som sinnssykdom og psykisk utviklingshemming påvirker så store deler av personligheten at man nærmest automatisk forutsatte at det vil være

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

årsakssammenheng mellom gjerningspersonens tilstand og lovbrudd. Vår erfaring er at dette åpenbart i stor grad ikke stemmer for denne gruppen utilregnelige. Det er et klart behov for å revurdere dette prinsippet. Det strider mot den allmenne rettsfølelse når personer etter nøye planlegging og overveielse gjennomfører gjentatte straffbare handlinger, uten at dette får noen konsekvenser verken i form av en strafferettslig reaksjon eller behandling.”

Pkt 3 Villkårene for å idømme tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern

I dette kapitlet redegjøres det nærmere for villkårene for idømmelse av den foreslåtte særreaksjon. Ingen av politidistriktene har bemerkninger til at terskelen skal være høy for å idømme en slik reaksjon. Flere har imidlertid tatt til orde for at det må åpnes for at andre, mindre grove lovbrudd kan gi grunnlag for slik reaksjon dersom det samlede omfang er betydelig. Oppregningen av hvilke lovbrudd som kan danne grunnlag for reaksjonen bør derfor ikke være uttømmende.

Rogaland politidistrikt om dette:

”Departementet foreslår at den aktuelle bestemmelsen bør angi hvilke kategorier lovbrudd som kan gi grunnlag for å bli idømt tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern, og at de mest aktuelle kategorier lovbrudd bør nevnes eksplisitt.

En har herfra ingen merknader til de forhold som er foreslått tatt med, men ønsker at det i tillegg nevnes integritetskrenkelser som rettes mot en eller flere bestemte personer. Vi tenker særlig på krenkelse av besøksforbud ilagt i medhold av straffelovens (strl.) §342 b) samt skremmende og plagsom opptreden etter strl. §390a. Den siste bestemmelsen har som kjent en strafferamme på 2 år og representerer etter vår oppfatning ofte grovere lovbrudd enn bestemmelsens plassering som forseelse indikerer. Ofte er dette forhold som gjentar seg hyppig og/eller med stor intensitet, samt at forholdene ofte har et klart preg av trusler uten at handlingene kan subsumeres under strl. §227.

Rogaland politidistrikt har gjennom flere år hatt betydelige utfordringer i forhold til en utilregnelig som hyppig og vedvarende har krenket besøksforbud ilagt ham. Besøksforbudene har blitt ilagt ham i forhold til en bestemt familie. Krenkelsene har skjedd gjennom flere år og i perioder flere ganger i uken – ofte også flere ganger daglig.

Denne familien lever med konstant frykt for at den utilregnelig skal oppsøke dem. Enkeltvis fremstår ikke bruddene på besøksforbudet som veldig alvorlige, men hyppigheten og uvissheten de lever med hver dag kan medføre sykemeldinger og at medlemmer av familien må flytte fra regionen i perioder. Det bør derfor ikke kreves at de enkeltstående krenkelsene er særlig alvorlige hver for seg så lenge lovbruddene går over tid og rammer de samme personene. Det er intensiteten som bør være avgjørende.

Generelt mener vi derfor at det ikke bør gis spesifikk angivelse av lovbruddstyper. Derimot kvalifiseringskrav i forhold til intensitet og hyppighet av de lovbrudd som begås.”

Pkt 4 Innholdet i tidsbegrenset tvungent opphold

Både direktoratet og de distrikter som har uttalt seg om dette er enige i de generelle synspunktene som er fremholdt i pkt 4.1. (innledningen).

Det er også enighet om at de regionale helseforetak i domfeltes bostedsregion vil være best egnet til å gjennomføre oppholdet (pkt 4.2.).

Når det gjelder pkt 4.3 "Hva innebærer tidsbegrenset tvungent opphold?" skriver Oslo politidistrikt i sin høringsuttalelse:

"Et element i forslaget er at det foreslås å inneholde tre faser, hhv. avrusning/stabilisering, psykiatrisk- og nevropsykologisk utredning, samt samarbeid med relevante instanser for utarbeidelse av en oppfølgingsplan. Oslo politidistrikt har ingen bemerkninger til innholdet, men ønsker å fremheve at alle disse fasene hver for seg vil ta tid, og derfor er det viktig at tiden skal og må bli brukt.

Oslo politidistrikt er også av den oppfatning at det er den helsefaglige ansvarlige for domfelte som også skal ha ansvaret for at en samarbeidsgruppe med tanke på videre planer og oppfølging blir igangsatt og gjennomført.

Videre er Oslo politidistrikt av den oppfatning at avrusning og utredning bør være selvstendige faser som inntas i lovteksten, og at det skal gjennomføres i en bestemt rekkefølge."

Når det gjelder innhentning av informasjon om den domfelte (pkt 4.4.) er direktoratet enig i at det, for å unngå utilsiktede problemer angående mulig brudd på taushetsplikt, er nødvendig å ha regler som klart fritar aktuelle etater fra taushetsplikt. Også Asker og Bærum politidistrikt viser under pkt 3 i sin uttalelse til at hensynet til personvernet må vike når det gjelder utredning og utarbeidelse av oppfølgingsplan til hjelp for den domfelte. Ut fra dette hensynet er direktoratet enig i at lovteksten så presist som mulig må angi hva slags opplysninger helsepersonell som utreder domfelte skal ha rett til å få uavhengig av taushetsplikten. Videre er vi enige i at unntaket fra taushetsplikt bare skal gjelde for opplysninger som *"er nødvendige for å utrede domfeltes psykiske helse og for å utarbeide plan..."*, jf forslaget til § 39 k.

Av siste avsnitt på side 9 i høringsbrevet fremgår det at *"(a)lle instanser forutsettes å delta i det oppfølgende arbeidet i tråd med sitt ansvar"*. Politidirektoratet reiser på denne bakgrunn spørsmål om ikke bestemmelsen i § 39 k bør utvides slik at taushetsbelagt informasjon uten hinder av taushetsplikt kan gis videre til representanter fra andre instanser som samarbeider om det oppfølgende arbeid.

Til pkt 4.5 Varighet og opphør

De fleste av politidistriktene som har avgitt uttalelse berører dette punkt i høringsbrevet. Eksempelvis skriver politimesteren i Asker og Bærum følgende:

"Politidistriktet slutter seg til at lengstetiden bør være på 6 måneder, men er av den oppfatning at 3 uker som minstetid synes kort tatt i betraktning den høye terskel det er lagt opp til for bruk av tidsbegrenset tvungent opphold. De personer man ser for seg vil fylle villkårene for slik reaksjon vil nærmest uten unntak ha et sammensatt og

komplekst sykdomsbilde og livssituasjon. Når det først idømmes en slik særreaksjon er det viktig at gjennomføringstiden ikke settes for kort, og ved å øke minstetiden vil man redusere faren for at domstolen idømmer for kort gjennomføringstid. Det foreslås på denne bakgrunn at minstetiden settes til 6 uker.”

Rogaland politidistrikt skriver følgende om den foreslåtte tidsbegrensning:

Departementet foreslår at domfelte skal kunne utredes i inntil seks måneder i institusjon, det uttales blant annet at ”under ingen omstendighet skal særreaksjonen vare utover seks måneder”.

En finner ingen konkret begrunnelse i høringsnotatet for hvorfor akkurat seks måneder er valgt som ytre tidsramme.

Herfra anføres det at mange av dem disse tiltakene er ment rettet mot har vært rusmisbrukere i lengre tid, de har ikke vært mottagelige for hjelp og vil ofte heller ikke ha det. En del har også vært ut og inn av psykiatrien lenge og har hatt omfattende andre tiltak rundt seg over tid uten at dette har hatt den ønskede effekt.

Som departementet selv påpeker så har det psykiske helsevern i praksis små muligheter til å endre atferd hos mennesker som ikke er motiverte for dette.

Sett på denne bakgrunn er det viktig at en gir hjelpeapparatet den nødvendige tid til å foreta utredningen.

Helt sentralt vil det her være å få gjennomført avrusning, noe som vil kunne ta flere måneder. Det vises til overlege Randi Rosenqvists uttalelser om rusutløste psykoser i Rt 2008 side 549 (side 555):

”Det er vår og andres kliniske erfaring at psykoser utløst av intoksikasjonstilstander kan vare i flere dager. Dersom man har et blandingsmisbruk eller langvarig misbruk, vil de psykotiske symptomene kunne være til stede i noen tid etter at stoffet er gått ut av kroppen. I ICD-10 beskriver man at slike psykoser « forsvinner, i det minste delvis innen en måned, og **fullstendig innen 6 måneder** ». Det skal her bemerkes at fettløselige rusmidler som hasj kan lagres i kroppen i mange uker etter siste inntak dersom man har ruset seg over tid. Andre rusmidler har ulik utskillelsestid. Utskillelsestiden kan forlenges ved blandingsrus. Det kan være vanskelig å beregne når alt stoff er ute av kroppen.

Det antas herfra at det først er etter at avrusning er foretatt at det foreslåtte utredningsarbeidet kan bli gjennomført.

Siden departementet i høringsnotatet i utgangspunktet kun gir åpning for å idømme denne reaksjonen en gang er det desto viktigere at det settes av tilstrekkelig tid. En er derfor herfra av den oppfatning at maksimumstiden for utredning bør settes til ett år.

Det synes også å være en gjennomgående bekymring at man ikke må gå for langt i inngrep mot utilregnelige av hensyn til samfunnsvern og/eller særlig plagsom adferd. Vi har forståelse for at det finnes skranker i internasjonale konvensjoner, men på den annen side synes disse å være tolket for innskrenkende. Vi synes også det er betimelig

i den aktuelle problemstilling å diskutere om hensynet til den utilregnelige selv i noen grad også underbygger behovet for inngrep ved tvang. Det er neppe bestridt at mange av de aktuelle personene lever et liv preget av rus og annen personlig og sosial problematikk. Vår erfaring er også at mange har manglende selvinnsikt og ikke sjelden en klar bevissthet om at de "kan gjøre som de vil" i den forstand at de ikke kan straffes. Slik vi ser det lever mange beklageligvis et liv som i tillegg til å påføre andre plager, også over tid vil virke nedbrytende for deres egen velferd og helse. Alene dette hensynet taler med styrke for forslaget."

Også Oslo politidistrikt drøfter varigheten i sin uttalelse:

"Vi ser at forslaget på dom på overføring til psykisk tidsbegrenset tvungent opphold innebærer en utredningsperiode med en maksimumstid på 6 måneder og en minimumstid på 3 uker.

Vi er skeptisk til at behandlingsinstitusjonen alene skal kunne utskrive en slik person allerede etter tre uker. Begrunnelsen for denne skepsis er nettopp at personene i denne gruppen i utgangspunktet ikke er motivert verken for behandling eller endring i atferd, de har ofte flere kortvarige innleggelse bak seg fra før og tidligere behandlingsforsøk innen spesialisthelsetjenesten har ofte ikke ført frem. Vi mener derfor at lengden på oppholdet er avgjørende for å kunne gi en tilfredsstillende utredning av domfelte samt tilby adekvat behandling og oppfølging. Videre mener vi også at betydningen av samfunnsvernet må poengteres og vektlegges i sterkere grad enn Departementet synes å gjøre. Oslo politidistrikt ser for seg at en eventuell utredningstid med døgnopphold må kunne settes lik den tiden man ellers ville fått i en ubetinget fengselsstraff, og ikke kortere enn 6 måneder, og altså at helseforetaket ikke skal kunne skrive ut pasienten før hele perioden er gått. For denne gruppen pasienter må et hovedpoeng være at lengden på oppholdet vil være avgjørende for at helseforetaket skal kunne foreta en grundig nok vurdering. I tillegg er tidsaspektet avgjørende for hvorvidt domfelte evner å motta adekvat behandling og oppfølging.

Det må være fornuftig, slik det ligger i forslaget, at domfelte ikke skal kunne begjære en opphevelse av det tvungne opphold (fordi dette er en tidsbegrenset reaksjon). Derimot gis domfelte og påtalemyndigheten klageadgang til kontrollkommissjonen på eventuelt vedtak om overføring til opphold i annen institusjon (psykisk helsevernlov § 5-4)."

For direktoratet er det uklart hva som er begrunnelsen for den foreslåtte øvre og nedre ramme. Vi har ikke grunnlag for å mene noe spesielt om dette og viser derfor til det som politidistriktene har uttalt. Det kan derfor synes som om så vel minstetiden som maksimumstiden bør vurderes hevet, anslagsvis til hhv 6 uker og 12 måneder.

4.6. Kan dom på tidsbegrenset tvungent opphold idømmes flere ganger?

Også dette punkt er kommentert av flere av politidistriktene som alle stiller seg kritiske til en slik begrensning. Eksempelvis skriver politimesteren i Troms:

"I høringsnotatet heter det at "[...] gjentatt plagsom kriminalitet i utgangspunktet ikke skal føre til ny dom på tidsbegrenset tvungent opphold, med mindre nye forhold

tilsier det.[...] Med nye forhold siktes det til endringer i lovbrysterens psykiske tilstand som kan gjøre ny utredning nødvendig."

Gjennom eksemplifiseringen som gis senere i det aktuelle avsnitt synes det som om departementet mener at eventuell ny dom på tvunget opphold kun kan gis hvis det inntreffer nye diagnoser eller tilstander hos vedkommende som har begått straffbare forhold. Gitt av dette er riktig oppfattet er politimesteren uenig i en slik vesentlig begrensning. Vår erfaring er at den helsemessige situasjonen til personer som er i målgruppen for forslaget går i "bølgedaler". De kan fungere godt og avstå fra å utøve kriminelle handlinger, for så å komme inn i en dårligere periode der kriminalitetsutøvelsen øker kraftig. *Dette selv om vedkommende ikke får noen ny diagnose, men kun en forverring av en tidligere diagnostisert psykisk lidelse.*

Vi er av den oppfatning at vil det være svært uheldig hvis ikke personer med en allerede diagnostisert lidelse, som igjen begår kriminalitet av en type som i utgangspunktet kvalifiserer for tidsbegrenset tvunget opphold, ikke skal kunne dømmes på nytt under henvisning til at slikt opphold tidligere er idømt og at vedkommendes diagnose er den samme som tidligere.

Etter Troms politidistrikts mening bør det således være adgang til å idømme tidsbegrenset tvunget opphold på nytt dersom en person igjen begår gjentatt samfunnskadelig kriminalitet av en type og omfang som ellers ville kvalifisert for dom på tvunget opphold."

Politimesteren i Oslo formulerer sitt syn slik:

"Oslo politidistrikt er sterkt uenig i departementets forslag om at slik reaksjon ikke kan idømmes flere ganger. Vi viser til at denne gruppen oftest har flere og sammensatte psykiske problemer i tillegg til langvarig og omfattende rusmisbruk. Dermed vil faren for tilbakefall være totalt avhengig av hvorvidt den domfelte velger å motta den helse- og sosialhjelpen han har krav på etter at tvunget opphold er opphørt. Vi påpeker at hensynet til samfunnets vern også må veie tungt. I tillegg er vi av den oppfatning at mennesker med rusproblemer i kombinasjon med psykiske problemer, som ofte er tilfellet for denne gruppen, trenger mange og gjentatte oppfølginger for å kunne oppta en mer lovlydig livsførsel og til å evne og motta den hjelpen de faktisk har behov for."

Avslutningsvis viser vi til hva politimesteren i Rogaland skriver om problemstillingen.

"Til sist skal det anføres at høringsnotatet synes å sette for snevre grenser for idømmelse av tvunget opphold mer enn en gang. Politiet erfarer dessverre som nevnt ovenfor at enkelte utilregnelige er seg bevisst at de er utilregnelige og i møte med politiet gir uttrykk for at de ikke bryr seg om for eksempel besøksforbud fordi de vet at de ikke kan straffes.

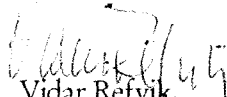
Dersom loven formuleres på en slik måte at tvunget opphold kun kan idømmes en gang, vil en risikere på samme måte å bli møtt av den utilregnelige med at tvunget opphold som reaksjonsform nå er "oppbrukt", så å si.

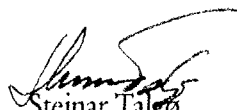
Særlig ser en dette som viktig idet høringsnotatet ikke gir noen anvisning på hva som kan gjøres dersom tvungent opphold ikke fører til de ønskede resultater. Her må det legges betydelig vekt på hensynet til de fornærmede som utsettes for den utilregneliges kriminalitet når dette regelmessig er de samme personer.

Vi er i tvil om hvorvidt en gangs tvungent opphold med tilhørende planlegging av videre oppfølging skal løse problemet som er utgangspunktet for forslaget, nemlig at enkelte ikke tilregelige har "frikort" til å begå straffbare handlinger. Dette gjelder særlig opp mot at den etterfølgende hjelpen som skal tilbys er en frivillig sak, jfr. pkt. 4.7. Vi tror at kjernen i problemet er at målgruppen ofte ikke er mottagelige for hjelp på frivillig basis."

Politidirektoratet slutter seg til ovennevnte synspunkter og mener det vil være av helt vesentlig betydning at tvungent opphold kan bli benyttet når vilkårene er til stede, uten hensyn til om tvungent opphold tidligere er idømt.

Med hilsen

Vidar Refvik
ass. politidirektør

Steinar Talgø
seksjonssjef

Saksbehandler:
Erna Gjesvold
Tlf: 23 36 42 28

POLITIET

MOFFATT

24 JAN 2011

Politidirektoratet,
Postboks 8051 - Dep.,
0031 OSLO.

1	
A08-13	008
10/02930	007

8322 1376

Dens referanse
2010009890 ES TSA/bj

Vår referanse
2010/01175-5 509

Dato
15.01.2011
20/1

Urrått offentlighet:
Offl. 13.1 jf fvl 13.1.2

Høring - utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet

Det vises til Deres mail av 25.oktober 2010 vedlagt Justisdepartementets høringsbrev av 22.oktober s.å. m / vedlegg og med høringsfrist 15.januar s.å.

Behovet for å utvide virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet er klart til stede. Denne gruppen faller gjerne mellom to stoler, jfr. høringsnotatet s 4.

Vi er stort sett enig i de foreslåtte vilkår for å idømme et tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern, slik det fremgår av høringsnotatet side 4 - 5. Og terskelen for å idømme en slik reaksjon bør i utgangspunktet være høy.

De foreslåtte vilkår fra Justisdepartementet som er strengere enn de som er foreslått fra Mælandgruppen, vil medføre at ordningen bare vil omfatte et svært lite antall personer, samtidig som ordningen kan medføre relativt betydelige kostnader. Dette kan være en svakhet med forslaget som muligens bør revurderes.

Arne Hammersmark
politimester

Saksbehandler:
Seniorrådgiver Svein
Opsahl

Gudbrandsdal politidistrikt

Retts- og påtalemyndigheten, besøk: Storgata 129
Post: Postboks 956, 2604 Lillehammer
Tlf: 61 05 30 00 Faks: 61 05 32 40
E-post: post.rettet.paatale.gudbrandsdal@politiet.no

Org. nr.: 974 761 955
Bankgiro: 7694.05.05255

POLITIET

18.01.2011

Politidirektoratet
V/seniorrådgiver Gunnvor Hovde

<i>Deres referanse</i>	<i>Vår referanse</i>	<i>Dato</i>
	201001784	18.01.2011

Høring - utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet

Det vises til brev av 22.11.10 og Justisdepartementets høringsbrev av 22.10.10.

Politimesteren i Agder stiller seg positiv til departementets forslag for utvidelser av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner. Agder politidistrikt har over tid hatt en rekke saker mot personer i den omtalte kategorien hvor det foreslås tidsbegrenset særreaksjon for de som har begått gjentatt og omfattende kriminalitet. Vi har hatt tilsvarende utviklingstrekk når det gjelder saker med integritetskrenkelser som har karakter av systematisk forfølgelse overfor enkeltpersoner. Begge kategoriene har skapt betydelige utfordringer og frustrasjoner både i politiet og hos de som rammes siden verken politi eller hjelpeapparat har hatt adekvate virkemidler å sette inn for å hindre nye gjentatte overtredelser.

Når det gjelder det arten av overtredelser omtalt under forslaget for den tidsbegrensede utvidelsen, kan vi slutte oss til at det ofte dreier seg om gjentatt vinningskriminalitet og skadeverk i disse sakene. Men også trusler, truende oppførsel, gjentatte overtredelser av narkotikalovgivning og vegtrafikkovertrædelser (herunder kjøring i ruspåvirket tilstand) går ofte igjen.

Vi støtter også forslaget om at et tidsbegrenset tvunget opphold bør gjennomføres i regi av det lokale helseforetak i tilknytning til de regionale sikkerhetsavdelingene som de disponerer. For samarbeidet som må etableres i disse sakene mellom politi- og påtalemyndighet og de ansvarlige i helseforetaket, vil en da kunne nyttiggjøre seg de nære samarbeidsrutinene som allerede er etablert i vår håndtering av særreaksjoner.

Vi gir også vår tilslutning til departementets forslag om det skal utarbeides en plan for oppfølging av domfelte etter endt utredning hvor de involverte instanser, herunder politiet, aktivt trekkes inn i oppfolgingsarbeidet. Det er etter vår mening også nødvendig at den som utvelges som fagansvarlig koordinator for dette planarbeidet må innhente uttalelser fra politiet når gjentakelsesfaren for den domfelte skal vurderes.

Agder politidistrikt

Politimesteren i Agder vil ellers vise til at kriminalomsorgen i dag (v/Koordineringsenheten for dom til behandling) har ansvaret for innplasseringen i helseforetak av personer som har fått dom på overføring til tvunget psykisk helsevern. Vi kan ikke se at det verken er hensiktsmessig eller at det av andre grunner skal være behov for å endre på dette ansvarsforholdet ved en eventuell utvidelse av ordningen. Vi har i dag i et meget velfungerende samarbeid med kriminalomsorgen i håndteringen av særreaksjoner, og dette samarbeidet kan enkelt utvikles til å omfatte de begrensede utvidelsene omtalt i høringsbrevet.

Agder politidistrikt

Kirsten Lindeberg

Arne Pedersen
sjef felles kriminalenhet

POLITIET

MOTTATT

25 JAN 2011

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO

POLITIDIREKTORATET	
25 JAN 2011 4	
Arkiv 08-13	Arkivkode 008
Saksnr 10/2930	Dok.nr 8

Dens referanse
2010009890 ES TSA/bj

Vår referanse
2010/03873-4 008

Dato
21.01.2011

Høring - utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utliregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet

Innledning.

Vi har gjennom årene hatt en del erfaring med problemstillingene knyttet til utliregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet. Derfor er vi meget positive til forslagene, selv om vi på noen punkter reiser spørsmål rundt forslagene.

Til nå har politiets muligheter i disse tilfellene begrenset seg til å oppfylle plikten til å *størse* lovbrudd og bringe vedkommende gjerningsperson til legehjelp eller annen omsorg. Lenger rekker ikke stansingsplikten.

Det har vært fremhevet i den offentlige debatten at politiet – også i disse tilfellene – har plikt til å *forebygge* lovbrudd. Det er riktig, men effektiv forebygging i disse tilfellene er gjerne å ha oversikt over hvor enkeltmennesker til enhver til befinner seg. Det innebærer i realiteten et redskap som det ikke er aktuelt for politiet å bruke.

Lovendringen vil bidra til så vel samfunnsbeskyttelse som hjelp og behandling til vedkommende gjerningsperson.

Til høringsnotatets punkt 3 – om vilkårene for å idømmes tidsbegrenset tvungen opphold

Departementet foreslår at den aktuelle bestemmelsen bør angi hvilke kategorier lovbrudd som kan gi grunnlag for å bli idømt tidsbegrenset tvungen opphold i psykisk helsevern, og at de mest aktuelle kategorier lovbrudd bør nevnes eksplisitt.

En har herfra ingen merknader til de forhold som er foreslått tatt med, men ønsker at det i tillegg nevnes integritetskrenkninger som rettes mot den eller flere bestemte personer. Vi tenker særlig på krenkelse av besøksforbud ilagt i medhold av straffelovens (str.l.) §342 b)

Rogaland politidistrikt

samt skremmende og plagsom opptreden etter strl. §390a. Den siste bestemmelsen har som kjent en strafferamme på 2 år og representerer etter vår oppfatning ofte grovere lovbrudd enn bestemmelsens plassering som forseelse indikerer. Ofte er dette forhold som gjentar seg hyppig og/eller med stor intensitet, samt at forholdene ofte har et klart preg av trusler uten at handlingene kan subsumeres under strl. §227.

Rogaland politidistrikt har gjennom flere år hatt betydelige utfordringer i forhold til en utilregnelig som hyppig og vedvarende har krenket besøksforbud ilagt ham. Besøksforbudene har blitt ilagt ham i forhold til en bestemt familie. Krenkelsene har skjedd gjennom flere år og i perioder flere ganger i uken – ofte også flere ganger daglig.

Denne familien lever med konstant frykt for at den utilregnelig skal oppsøke dem. Enkeltvis fremstår ikke bruddene på besøksforbudet som veldig alvorlige, men hyppigheten og uvissheten de lever med hver dag kan medføre sykemeldinger og at medlemmer av familien må flytte fra regionen i perioder. Det bør derfor ikke kreves at de enkeltstående krenkelsene er særlig alvorlige hver for seg så lenge lovbruddene går over tid og rammer de samme personene. Det er intensiteten som bør være avgjørende.

Generelt mener vi derfor at det ikke bør gis spesifikk angivelse av lovbruddstyper. Derimot kvalifiseringskrav i forhold til intensitet og hyppighet av de lovbrudd som begås.

Til høringsnotatets punkt 4 – om innholdet i tidsbegrenset tvungent opphold

Generelt

Departementet foreslår at domfelte skal kunne utredes i inntil seks måneder i institusjon, det uttales blant annet at "under ingen omstendighet skal særreaksjonen vare utover seks måneder".

En finner ingen konkret begrunnelse i høringsnotatet for hvorfor akkurat seks måneder er valgt som ytre tidsramme.

Herfra anføres det at mange av dem disse tiltakene er ment rettet mot har vært rusmisbrukere i lengre tid, de har ikke vært mottagelige for hjelp og vil ofte heller ikke ha det. En del har også vært ut og inn av psykiatrien lenge og har hatt omfattende andre tiltak rundt seg over tid uten at dette har hatt den ønskede effekt.

Som departementet selv påpeker så har det psykiske helsevern i praksis små muligheter til å endre atferd hos mennesker som ikke er motiverte for dette.

Sett på denne bakgrunn er det viktig at en gir hjelpeapparatet den nødvendige tid til å foreta utredningen.

Helt sentralt vil det her være å få gjennomført avrusning, noe som vil kunne ta flere måneder. Det vises til overlege Randi Rosenqvists uttalelser om rusutløste psykoser i Rt 2008 side 549 (side 555):

”Det er vår og andres kliniske erfaring at psykoser utløst av intoksikasjonstilstander kan vare i flere dager. Dersom man har et blandingsmisbruk eller langvarig misbruk, vil de psykotiske symptomene kunne være til stede i noen tid etter at stoffet er gått ut av kroppen. I ICD-10 beskriver man at slike psykoser « forsvinner, i det minste delvis innen en måned, og fullstendig innen 6 måneder ». Det skal her bemerkes at fettløselige rusmidler som hasj kan lagres i kroppen i mange uker etter siste inntak dersom man har ruset seg over tid. Andre rusmidler har ulik utskillelsestid. Utskillelsestiden kan forlenges ved blandingsrus. Det kan være vanskelig å beregne når alt stoff er ute av kroppen.

Det antas herfra at det først er etter at avrusning er foretatt at det foreslåtte utredningsarbeidet kan bli gjennomført.

Siden departementet i høringsnotatet i utgangspunktet kun gir åpning for å idømme denne reaksjonen en gang er det desto viktigere at det settes av tilstrekkelig tid. En er derfor herfra av den oppfatning at maksimumstiden for utredning bør settes til ett år.

Det synes også å være en gjennomgående bekymring at man ikke må gå for langt i inngrep mot utilregnelige av hensyn til samfunnsvern og/eller særlig plagsom adferd. Vi har forståelse for at det finnes skranker i internasjonale konvensjoner, men på den annen side synes disse å være tolket for innskrenkende. Vi synes også det er betimelig i den aktuelle problemstilling å diskutere om hensynet til den utilregnelige selv i noen grad også underbygger behovet for inngrep ved tvang. Det er neppe bestridt at mange av de aktuelle personene lever et liv preget av rus og annen personlig og sosial problematikk. Vår erfaring er også at mange har manglende selvinnsett og ikke sjelden en klar bevissthet om at de ”kan gjøre som de vil” i den forstand at de ikke kan straffes. Slik vi ser det lever mange beklageligvis et liv som i tillegg til å påføre andre plager, også over tid vil virke nedbrytende for deres egen velferd og helse. Alene dette hensynet taler med styrke for forslaget.

Til punkt 4.6 og 4.7.

Til sist skal det anføres at høringsnotatet synes å sette for snevre grenser for idømmelse av tvungent opphold mer enn en gang. Politiet erfarer dessverre som nevnt ovenfor at enkelte utilregnelige er seg bevisst at de er utilregnelige og i møte med politiet gir uttrykk for at de ikke bryr seg om for eksempel besøksforbud fordi de vet at de ikke kan straffes.

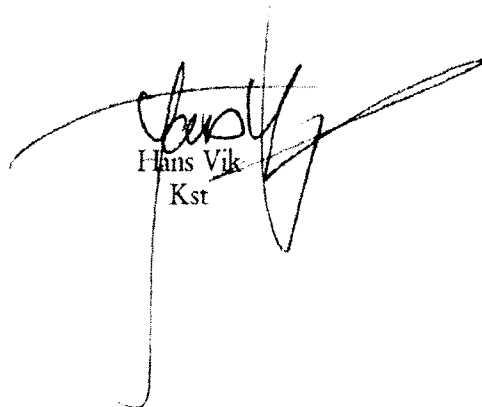
Dersom loven formuleres på en slik måte at tvungent opphold kun kan idømmes en gang, vil en risikere på samme måte å bli møtt av den utilregnelige med at tvungent opphold som reaksjonsform nå er ”oppbrukt”, så å si.

Særlig ser en dette som viktig idet høringsnotatet ikke gir noen anvisning på hva som kan gjøres dersom tvungent opphold ikke fører til de ønskede resultater. Her må det legges betydelig vekt på hensynet til de fornærmede som utsettes for den utilregneliges kriminalitet når dette regelmessig er de samme personer.

Vi er i tvil om hvorvidt en gangs tvungent opphold med tilhørende planlegging av videre oppfølging skal løse problemet som er utgangspunktet for forslaget, nemlig at enkelte

ikke tilregelige har "frikort" til å begå straffbare handlinger. Dette gjelder særlig opp mot at den etterfølgende hjelpen som skal tilbys er en frivillig sak, jfr. pkt. 4.7. Vi tror at kjernen i problemet er at målgruppen ofte ikke er mottagelige for hjelp på frivillig basis.

For øvrig er vi kjent med hovedinnholdet i uttalelse gitt av Politijuristene og kan i det vesentlige støtte denne.

Hans Vik
Kst

POLITIET

0190 Oslo 0190

Politidirektoratet
v/ seniorrådgiver Gunnvor Hovde
Juridisk seksjon
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
201007550

Dato
04.02.2011

Høring – utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet.

Vi viser til horingsnotat av september 2010 vedr. overnevnte, med frist for uttalelse til departementet 1. februar 2011.

Hovedproblemet er, slik vi ser det, at en del mennesker har et høyt kriminelt aktivitetsnivå, men har en diagnose som gjør at de etter våre rettsregler ikke kan straffes, og at samfunnet heller ikke på andre måter kan beskytte seg mot disse. De sies populært å ha "frikort" i forhold til sin kriminalitet. Enkelte av disse forårsaker i Oslo skader for flere millioner halvårlig. De har et meget bevisst forhold til sitt "frikort", og handler tilsynelatende på alle måter rasjonelt sett ut fra sin egen synsvinkel. Men de kan ikke tas i forvaring, og de kan ikke tvangsinnlegges.

Det forslaget som nå foreligger løser i liten grad dette egentlige problemet.

Ad pkt 2: Det medisinske prinsipp

Denne, nærmest særnorske, straffefritaksbestemmelsen innebærer at strafferettslig utilregnelighet (straffrihet) utelukkende er avhengig av diagnosen og sykdomsgraden av en psykose. Det innebærer derfor intet krav til en årsakssammenheng mellom tilstanden og den straffbare handlingen. Begrunnelsen for det medisinske prinsipp har vært at så vidt markerte psykiske avvik som sinnssykdom og psykisk utviklingshemming påvirker så store deler av personligheten at man nærmest automatisk forutsatte at det vil være årsakssammenheng mellom gjerningspersonens tilstand og lovbrudd. Vår erfaring er at dette åpenbart i stor grad ikke stemmer for denne gruppen utilregnelige. Det er et klart behov for å revurdere dette prinsippet. Det strider mot den allmenne rettsfølelse når personer etter nøye planlegging og overveielse gjennomfører gjentatte straffbare handlinger, uten at dette får noen konsekvenser verken i form av en strafferettslig reaksjon eller behandling.

Oslo politidistrikt

200 Ledelse - Kriminalavdeling, besøk: Grønlandsleiret 44,
0190 OSLO
Post: Postboks 8101 Dep, 0032 OSLO
Tlf: 22 66 90 50 Faks: 22 66 87 37

Org. nr.: 961398142
Postgiro: 7694.05.08319

Ad pkt. 3: Vilkårene for å idømmes tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern

Utgangspunktet i forslaget er at terskelen for å bli idømt tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern skal være svært høy. Det vil iflg. Departementet ikke være aktuelt eller ønskelig å reagere i form av en strafferettslig særreaksjon overfor alle som befinner seg i gruppen "som faller mellom to stoler". Vi påpeker at dette naturligvis i tilsvarende grad vil redusere forslagets betydning i forhold til samfunnets problem. Utover dette har vi ingen bemerkninger til dette.

Ad pkt 4.3: Hva innebærer tidsbegrenset tvungent opphold?

Et element i forslaget er at det foreslås å inneholde tre faser, hhv. avrusning/stabilisering, psykiatrisk- og nevropsykologisk utredning, samt samarbeid med relevante instanser for utarbeidelse av en oppfølgingsplan. Oslo politidistrikt har ingen bemerkninger til innholdet, men ønsker å fremheve at alle disse fasene hver for seg vil ta tid, og derfor er det viktig at tiden skal og må bli brukt.

Oslo politidistrikt er også av den oppfatning at det er den helsefaglige ansvarlige for domfelte som også skal ha ansvaret for at en samarbeidsgruppe med tanke på videre planer og oppfølging blir igangsatt og gjennomført.

Videre er Oslo politidistrikt av den oppfatning at avrusning og utredning bør være selvstendige faser som inntas i lovteksten, og at det skal gjennomføres i en bestemt rekkefølge.

Ad pkt 4.5: Varighet og opphør av tidsbegrenset tvungent opphold

Vi ser at forslaget på dom på overføring til psykisk tidsbegrenset tvungent opphold innebærer en utredningsperiode med en maksimumstid på 6 måneder og en minimumstid på 3 uker.

Vi er skeptisk til at behandlingsinstitusjonen alene skal kunne utskrive en slik person allerede etter tre uker. Begrunnelsen for denne skepsis er nettopp at personene i denne gruppen i utgangspunktet ikke er motivert verken for behandling eller endring i atferd, de har ofte flere kortvarige innleggelse bak seg fra før og tidligere behandlingsforsøk innen spesialisthelsetjenesten har ofte ikke ført frem. Vi mener derfor at lengden på oppholdet er avgjørende for å kunne gi en tilfredsstillende utredning av domfelte samt tilby adekvat behandling og oppfølging. Videre mener vi også at betydningen av samfunnsvernet må poengteres og vektlegges i sterkere grad enn Departementet synes å gjøre. Oslo politidistrikt ser for seg at en eventuell utredningstid med døgnopphold må kunne settes lik den tiden man ellers ville fått i en ubetinget fengselsstraff, og ikke kortere enn 6 måneder, og altså at helseforetaket ikke skal kunne skrive ut pasienten før hele perioden er gått. For denne gruppen pasienter må et hovedpoeng være at lengden på oppholdet vil være avgjørende for at helseforetaket skal kunne foreta en grundig nok vurdering. I tillegg er tidsaspektet avgjørende for hvorvidt domfelte evner å motta adekvat behandling og oppfølging.

Det må være fornuftig, slik det ligger i forslaget, at domfelte ikke skal kunne begjære en opphevelse av det tvungne opphold (fordi dette er en tidsbegrenset reaksjon). Derimot gis domfelte og påtalemyndigheten klageadgang til kontrollkommissjonen på eventuelt vedtak om overføring til opphold i annen institusjon (psykisk helsevernlov § 5-4).

4.6 Kan dom på tidsbegrenset tvungent opphold idømmes flere ganger?

Oslo politidistrikt er sterkt uenig i departementets forslag om at slik reaksjon ikke kan idømmes flere ganger. Vi viser til at denne gruppen oftest har flere og sammensatte psykiske problemer i tillegg til langvarig og omfattende rusmisbruk. Dermed vil faren for tilbakefall være totalt avhengig av hvorvidt den domfelte velger å motta den helse- og sosialhjelpen han har krav på etter at tvungent opphold er opphørt. Vi påpeker at hensynet til samfunnets vern også må veie tungt. I tillegg er vi av den oppfatning at mennesker med rusproblemer i kombinasjon med psykiske problemer, som ofte er tilfellet for denne gruppen, trenger mange og gjentatte oppfølginger for å kunne oppta en mer lovlydig livsførsel og til å evne og motta den hjelpen de faktisk har behov for.

Med hilsen

Hans Halvorsen
visepolitimester

Saksbehandler:
Pi Bente Gerner
Tlf:

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

POLITIDIREKTORATET	
17 JAN 2011	
A-tilv 01-13	Arkivnr 608
Sak nr 10/2930	Dele nr 4

Dokument
Ser. 201009890

Var referanse
2010/01031 5 008

Dato
11.01.2011

Høringsuttalelse fra Asker og Bærum politidistrikt vedrørende forslag om utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet

Asker og Bærum politidistrikt slutter seg til forslaget om at det er et behov for å utvide området for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnsskadelig kriminalitet.

Polidistriktet har på nåværende tidspunkt 2 personer som man mener det vil kunne være aktuelt å påstå en slik reaksjon overfor hvis de fortsetter å begå straffbare handlinger.

Polidistriktet er av den oppfatning at de foreslåtte vilkårene for å idømmes tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern og forslagene til innhold i denne i hovedsak er gode og hensiktsmessige. Vi vil imidlertid kommentere følgende temaer særskilt: 1) Om vilkårene får å idomme tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern kan være satt for snevert. 2) Hvor tidsbegrenset tvungent opphold skal gjennomføres. 3) Behovet for å få utlevert nødvendige opplysninger. 4) Varigheten av tidsbegrenset tvungent opphold.

1) Asker og Bærum politidistrikt er enig i at *boredregelen* når utilregnelige personer begår en straffbar handling må være at de ikke møtes med noen reaksjon med mindre vilkårene for administrativ tvungent psykisk helsevern er tilstede. Vi er også enig i at det bør være slik at det skal mye til for å bli dømt til tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern. Vi er imidlertid av den oppfatning at terskelen for å kunne bli dømt til tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern kan være foreslått satt for høy. Ut fra de vilkårene som er foreslått kan det være en fare for at anvendelsesområdet for tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern blir svært snevert. Dette vil bli en ny reaksjonsform og med de strenge vilkår som er foreslått satt for bruk av denne reaksjonsform er det mulig at domstolene vil vegre seg for å idomme en slik reaksjon.

Det er vanskelig på forhand å forutse enhver type sak og situasjon hvor det vil være aktuelt å foreslå en slik reaksjon, og politidistriktet er derfor av den oppfatning at det er viktig at det ikke gis en uttømmende angivelse av hvilke konkrete lovbrudd som kan gi grunnlag for

Asker og Bærum politidistrikt

Retts og politidivisjonen, besøk: Kjørhaugen 33
Post: Postboks 415, 1302 Sandvika
Tlf: 67 57 60 00 Faks: 67 54 86 34
E-post: post.akerogbaerum@politiet.no

Org. nr.: 947 131 613

bruk av tidsbegrenset tvungent opphold. Vi er av den oppfatning at dette er avgjørende for at anvendelsesområdet for reaksjonen ikke skal bli for snevert.

Politidistriktet slutter seg til at det må oppstilles vilkår om at de aktuelle lovbrudd er av "særlig samfunnskadelig eller plagsom karakter" og at det oppstilles et nødvendighetskriterie.

Politidistriktet er av den oppfatning at det i motivene til lovforslaget bør gis utfyllende eksempler på hvilke typer saker og tilfeller man ser for seg at det kan idømmes en slik reaksjon. Vi er av den oppfatning at dette også vil være viktig for at anvendelsesområdet for reaksjonen ikke skal bli snevrere enn tiltenkt fra lovgivers side.

2) Det er i høringsnotatet reist spørsmål om hvor tidsbegrenset tvungent opphold skal gjennomføres. Politidistriktet er av den oppfatning at slik gjennomføring bør finne sted på så få steder som mulig da det er viktig for å samle kompetansen på dette området. Ut fra de skisserte vilkår for å kunne idømme tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern vil det være få personer som blir idømt slik reaksjon. Det er imidlertid en reaksjonsform som setter store krav til den som skal utrede den domfelte, og for å få høy kvalitet på det arbeidet som gjøres er det viktig at kompetansen samles. Hvis man sprer de som skal gjøre utredningsarbeidet – og gjennomføringen av reaksjonen – på mange steder, er vi bekymret for at det kan utvikle seg en uensartet praksis for gjennomføringen av denne formen for reaksjon. Man er også overbevist om at kvaliteten på arbeidet blir bedre hvis den samles på en mindre gruppe utredere og andre fagpersoner som skal være ansvarlig for gjennomføringen.

Politidistriktet ser at det er behov for nærhet til domfeltes lokalmiljø, men er av den oppfatning at hensynet til høy kvalitet og likeartet gjennomføring av reaksjonen må gå foran. Det må derfor stilles krav om at de lokale instanser, som NAV, sosialtjenesten mv., må samarbeide med institusjonen hvor den domfelte oppholder seg.

På denne bakgrunn er vi av den oppfatning at det blir for sårbart å legge gjennomføringen til kommune og vil fraråde en slik ordning.

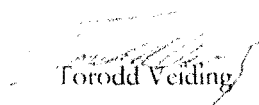
Politidistriktet vil ut fra denne begrunnelse anbefale at de regionale sikkerhetsavdelingene står for gjennomføringen av dom på tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern. Da vil man oppnå en balansegang mellom høy kvalitet, likeensartet praksis og en viss nærhet til domfeltes lokalmiljø.

3) Det er i høringsnotatet fremført at det er behov for en bestemmelse som gir den som utreder en rett til å få utlevert nødvendige opplysninger om domfelte fra andre instanser for å kunne foreta en forsvarlig utredning og utarbeide en oppfølgingsplan.

Politidistriktet er av den oppfatning at en slik bestemmelse er helt avgjørende og nødvendig for å kunne oppfylle formålet med den nye særreaksjonen. Hensynet til personvernet må her vike til fordel for hensynet til samfunnet og for å kunne hjelpe den domfelte til en bedre tilværelse.

4) Det er i høringsnotatet forslått at tiden for gjennomføring av tidsbegrenset tvungent opphold i psykisk helsevern skal fastsettes til mellom 3 uker til 6 måneder.

Politi-distriktet slutter seg til at lengstetiden bør være på 6 måneder, men er av den oppfatning at 3 uker som minstetid synes kort tatt i betraktning den høye terskel det er lagt opp til for bruk av tidsbegrenset tvungen opphold. De personer man ser for seg vil fylle vilkårene for slik reaksjon vil nærmest uten unntak ha et sammensatt og komplekst sykdomsbilde og livssituasjon. Når det først idømmes en slik særreaksjon er det viktig at gjennomføringstiden ikke settes for kort, og ved å øke minstetiden noe vil man redusere faren for at domstolen idømmer for kort gjennomføringstid. Det foreslås på denne bakgrunn at minstetiden settes til 6 uker.

Torodd Veiding

Saksbehandler:
Nina Harboe Jensen
Sondersrød

POLITIET

POLITIDIREKTORATET	
11 FEB 2011	
Aktid: 128-13	Saksnummer: 008
Saksnr: 12/2 930	Side: 10

HCT/111

01/11

Justisdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

KOPI

Deres referanse

Vår referanse

Dato

2010.03882.4.008

28.01.2011

Høring - Særreaksjoner for utilregnelige

Det henvises til det utsendte høringsnotatet. Vi vil gi vår tilslutning til at det innføres en ny særreaksjon for å fange opp utilregnelige som til nå har falt utenfor. Selv om "målgruppen" for den nye særreaksjonen antas å være relativt få personer, vil en poengtere at behovet for nødvendig samfunnsvern er stort.

Når det gjelder de konkrete forslag til lovendring har en ikke spesielle merknader. Forslaget synes dekkende og adekvat i forhold til formålet.

Med hilsen

Geir Gudmundsen

Kopier:
Politiinspektoratet

Saksbehandler:
Politiinspektør Svein Erik Krogvold
tlf: 55 55 62 71

Hordaland politidistrikt

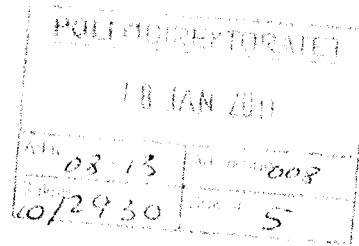
Hordaland politidistrikt, hovedk: Alchevøysgate 6
Post: Postboks 285 Sentrum, 5804 BERGEN
Tlf: 55 55 63 00 Faks: 55 55 65 50
E post: post.hordaland@polinet.no

Org. nr. 983998461

POLITIET

Polidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO
Norge

Deres referanse
2010/09890

Vår referanse
2010/01958-1008

Dato
16.01.2011

Høring - utvidelse av virkeområdet for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende og samfunnskadelig kriminalitet

Det vises til Deres høringsnotat vedlagt høringsbrev datert 22. oktober 2010 vedrørende ovennevnte.

Troms politidistrikt har i vårt brev datert 17. mars 2009 (høring til Mølandgruppens rapport) gitt vår fulle tilslutning til en utvidelse av virkeområde for strafferettslige særreaksjoner for utilregnelige som begår vedvarende kriminalitet. Troms politidistrikt sliter, i likhet med de fleste politidistrikter i landet, med et lite antall utilregnelige som begår kriminalitet av samfunnskadelig karakter.

Som et utgangspunkt finner Troms politidistrikt å kunne gi sin tilslutning til departementets forslag. Det vil likevel knyttes kommentarer til særlig ett punkt i høringsnotatet.

Høringsnotatets punkt 4.6 - Kan dom på tvungent opphold idømmes flere ganger?

I høringsnotatet heter det at "[...] gjentatt plagsom kriminalitet i utgangspunktet ikke skal føre til ny dom på tidsbegrenset tvunget opphold, med mindre nye forhold tilsier det. [...] Med nye forhold siktes det til endringer i lovbrüterens psykiske tilstand som kan gjøre ny utredning nødvendig."

Gjennom eksemplifiseringen som gis senere i det aktuelle avsnitt synes det som om departementet mener at eventuell ny dom på tvunget opphold kun kan gis hvis det inntreffer nye diagnoser eller tilstander hos vedkommende som har begått straffbare forhold. Gitt av dette er riktig oppfattet er politimesteren uenig i en slik vesentlig begrensning. Vår erfaring er at den helsemessige situasjonen til personer som er i målgruppen for forslaget går i "bolgedaler". De kan fungere godt og avstå fra å utøve kriminelle handlinger, for så å komme inn i en dårligere periode der kriminalitetsutøvelsen øker kraftig. Dette ser vi vedkommende ikke får noen ny diagnose, men kun en forverring av en tidligere diagnostisert psykisk lidelse.

Troms politidistrikt

Politimesteren, besøk: Grønneggt. 122
Post: Postboks 6132, 9291 TROMSØ
Tlf: 77 69 85 00 Faks: 77 61 04 04
E-post: post.troms@politiet.no

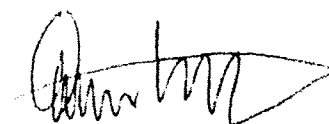
Vi er av den oppfatning at vil det være svært uheldig hvis ikke personer med en allerede diagnostisert lidelse, som igjen begår kriminalitet av en type som i utgangspunktet kvalifiserer for tidsbegrenset tvunget opphold, ikke skal kunne dømmes på nytt under henvisning til at slikt opphold tidligere er idømt og at vedkommendes diagnose er den samme som tidligere.

Etter Troms politidistrikts mening bør det således være adgang til å idømme tidsbegrenset tvunget opphold på nytt dersom en person igjen begår gjentatt samfunnskadelig kriminalitet av en type og omfang som ellers ville kvalifisert for dom på tvunget opphold.

Med hilsen

Truls Lysén

Einar Sparboe Lysnes
politinspektør

Saksbehandler:
Einar Sparboe Lysnes
Tlf. 77698650 / 90963390

POLITIET

Vedlegg
Høringsbrev

REKVISITT

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO
Norge

Deres referanse	Vår referanse	Dato
	2009/00017-3 008	17.03.2009

Høring - rapport – "Etterkontroll av reglene om strafferettslig utilregnelighet - strafferettslige særreaksjoner og forvaring"

Det vises til Deres horingsnotat vedlagt høringsbrev av 15. desember 2008 vedrørende ovennevnte.

I utgangspunkt finner Troms politidistrikt å kunne gi sin tilslutning til Justisdepartementets forslag som i stor grad baserer seg på utredningsgruppen vurderinger og forslag. Til noen av punktene har likevel Politimesteren enkelte kommentarer.

Tilregnelige lovbrøyttere - forvaring

Det registreres at utredningsgruppen konkluderer med at det foreløpig ikke eksisterer tilfredsstillende tilbud, i forbindelse med overgang til frihet, for forvaringsdomte som er i slutten av forvaringsperioden.

Det må kunne legges til grunn at overgang til løslatelse fra forvaring er en kritisk fase hvor det er svært fordelaktig med gradvis progresjon og overgang. Som påpekt representerer enkelte forvaringsdomte sikkerhetsmessige utfordringer.

Politimesteren gir sin tilslutning til at det må utbygges en eller flere utslusningsenheter i tilknytning til Ila. Man er imidlertid i mer tvil om hvorvidt det er behov for slike egne enheter ved alle de seks kriminalomsorgsregionene. Slike enheter vil kreve ressurstilførsel av ikke ubetydelig mengde og dette må vurderes opp mot mengende forvaringsdomte i hver region samt erfaring med den enkeltes ønske om "hjemkomst" til regionen.

Alternativt til seks utslusningsenheter vil kunne være utbygging av en slik enhet ved Ila samt eventuelt prøveprosjekt i annen region.

Opplysninger fra helsepersonell – regler om taushetsplikt

Selv om det må legges til grunn at helsepersonells taushetsplikt, ikke er til hinder for at påtalemyndigheten gis de opplysninger som er nødvendig for å vurdere opphør eller oppretholdelse av særreaksjon, er politimesteren enig i at det foreligger behov for egen bestemmelse som fastslår dette. Dette for å unngå ulik praksis samt at man unntaksvis vil

Troms politidistrikt

Politimesteren, bosøke Grønnegt. 122
Post: Postboks 6132, 9291 TROMSØ
Tlf: 77 69 85 00 Faks: 77 61 04 64
E-post: post.troms@politiet.no

kunne støte på helsepersonell med en avvikende oppfatning av innholdet i taushetsplikten. Man gis i hovedsak som tilslutning til den foreslåtte ordlys, dog slik at man ikke ser nødvendigheten av å forhåndsinformere den domfelte.

Ruskontroll

Politidistriktet er enig med departementet at psykisk helsevernloven § 4-7 allerede med dagens ordlys må forestås slik at vedtak om urinprøve fra den faglig ansvarlige, også omfatter adgang til å treffe vedtak om gjentatte/regelmessige prøver i e behandlingsforløp. Det burde således ikke være behov for lovendring, men utredningsgruppens anførsler tilsier at dette bør avklares i rundskriv eller annet fra departementet.

Utvidelse av virkeområdet for særreaksjoner for utilregnelige

Troms politidistriktet har gjennom år slitt betydelig med enkelte utilregnelige som begår regelmessig og en betydelig mengde kriminalitet, men hvor lovbruddets art ikke er tiltrekkelig alvorlig til å idømme særreaksjon.

Selv om antallet personer i denne gruppen er relativt få, er den aktivitet som utøves svært samfunnskadelig og plagsom for de som rammes. Man har erfaring med enkelte fornærmede, herunder næringsdrivende, regelmessig utsettes for slike hvor politi og påtalemyndighet fremstår som maktesløse.

Politimesteren i Troms gir således sin tilsutning til at virkeområdet for særreaksjonene utvides som foreslått. Man har ingen særskilte merknader til ordlyden i § 39 nr. 3 som er forelått.

Med hilsen

Truls Fyhn

Einar Sparboe Lysnes
politiinspektør

Saksbehandler: Einar Sparboe Lysnes
Tlf: 77698650 / 90965390

Kopi til:
Politidirektoratet, Postboks 8051 Dep,
0031 OSLO